

قیام سی تیر؛ تبلور اتحاد مردم و روحانیت

۳۰ تیر ۱۳۹۴ ساعت ۱۹:۴۴

پس از اثبات حقانیت ایران در دادگاه لاهه در خصوص ملی شدن صنعت نفت، مصدق خواستار افزایش اختیارات خود و عهده دار شدن وزارت جنگ شد. به دنبال مخالفت شاه با این خواسته، مصدق استعفای خود را تسلیم شاه کرد و شاه بی درنگ فرمان نخست وزیری قوام السلطنه را صادر کرد. آیت الله کاشانی و مردم ایران زمانی از این جریان اطلاع یافتند که قوام با اعلامیه شدیدالحنی آزادی‌های سیاسی را محدود کرد و با ارباب و تهدید مردم، مراکز حساس شهر را به اشغال نیروهای اشغال نیروهای نظامی درآورد. آیت الله کاشانی به مخالفت شدید با قوام برخاست و با صدور اعلامیه‌ای مردم را به مبارزه تشویق کرد؛ این در حالی بود که دکتر مصدق به احمدآباد محل اقامت خود رفته و سکوت اختیار کرده بود. در روز ۲۹ تیر ماه آیت الله کاشانی در مصاحبه با خبرنگاران داخلی و خارجی اعلام کرد که «اگر قوام نرود اعلام جهاد می‌کنم و خودم کفن پوشیده با ملت در پیکار شرکت می‌نمایم.» پس از این موضعگیری قاطع، در سی ام تیر ماه بازار تعطیل شد و مردم به خیابانها ریختند و خواستار سرنگونی قوام شدند. به دستور قوام مردم به گلوله بسته شدند و عده‌ای به شهادت رسیدند. شاه، وزیر دربار خود را به محضر آیت الله کاشانی فرستاد تا با تطمیع و دادن امتیاز ایشان را به سکوت وادار کند؛ اما آیت الله با لحن تندی به وزیر دربار گفت: «اگر بی درنگ دکتر مصدق بر سر کار باز نگردد، شخصا به خیابان رفته و مبارزه مردم را مستقیما متوجه دربار می‌کنم.» سرانجام شاه مجبور شد در مقابل قیام مردم و موضعگیری بی سابقه آیت الله کاشانی عقب نشینی کرده و مصدق بار دیگر در حالی که وزارت جنگ را نیز به دست آورده بود بر سر کار برگردد. هر چند که از همان ابتدای بازگشت، با آیت الله کاشانی اختلاف پیدا کرد و به نصایح ایشان واکنش منفی نشان داد و سرانجام پس از یکسال، دولت وی بوسیله کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ سرنگون گردید.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۳۲۰۸/سی-قیام-تیر-تبلور-اتحاد-مردم-روحانیت>